



LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

PAŽYMA

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU

UAB „TANTRA SPA“ DARBO SKELBIME

2016-09-21 Nr. (16)SI-44)SP-107

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – ir Tarnyba) 2016 m. birželio 28 d. gavo informaciją iš VšĮ „Europos Žmogaus teisių fondas“, jog interneto tinklalapyje www.darbo.lt paskelbtas UAB „Tantra Spa“ (toliau – ir bendrovė) darbo skelbimas, kuriame nurodoma, jog ieškoma masažuotoja. Darbo skelbime nurodyta: „Vilniaus senamiestyje įsikūręs spa salonas „Exotic Spa“ ieško merginos egzotiniams masažams ir spa procedūroms atlikti“(skelbimo tekstas netaisytas).

2016 m. birželio 30 d. sprendimu lygių galimybių kontrolierė A. Lobačevskytė (toliau – ir kontrolierė) nusprendė pradėti tyrimą savo iniciatyva dėl galimo Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio pažeidimo.

Kontrolierė, vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 ir 2 dalimis, 2016 m. birželio 30 d. raštu Nr. (16)SI-44)S-514 kreipėsi į UAB „Tantra Spa“, išsiunčiant raštą elektroniniu paštu spa@exoticspa.lt, prašydama paaiškinti, kokių pagrindų darbo skelbime numatyti reikalavimai dėl lyties, t.y., kodėl SPA salonas „Exotic SPA“ ieško būtent merginos masažams ir SPA procedūroms atlikti. Taip pat paprašyta nurodyti, kokios lyties atstovams masažai ir SPA procedūros bus atliekamos.

Kontrolierė, vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 ir 2 dalimis, 2016 m. liepos 21 d. raštu Nr. (16)SI-44)S-595 pakartotinai kreipėsi į UAB „Tantra Spa“, išsiunčiant raštą elektroniniu paštu spa@exoticspa.lt, prašydama paaiškinti, kokių pagrindų darbo skelbime numatyti reikalavimai dėl lyties, t.y., kodėl SPA salonas „Exotic SPA“ ieško būtent merginos masažams ir SPA procedūroms atlikti. Taip pat paprašyta nurodyti, kokios lyties atstovams masažai ir SPA procedūros bus atliekamos.

2016 m. liepos 28 d. kontrolierės sprendimu Nr. (16)SI-44 „Dėl tyrimo termino pratęsimo“, vadovaujantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 22 str., tyrimo terminas pratęstas iki 2016 m. rugsėjo 30 d.

Kontrolierė, vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 1 ir 2 dalimis, 2016 m. liepos 28 d. raštu Nr. (16)SI-44)S-623 pakartotinai kreipėsi į UAB „Tantra Spa“, išsiunčiant raštą elektroniniu paštu spa@exoticspa.lt, prašydama paaiškinti, koku pagrindu darbo skelbime numatyti reikalavimai dėl lyties, t.y., kodėl SPA salonas „Exotic SPA“ ieško būtent merginos masažams ir SPA procedūroms atlikti. Taip pat paprašyta nurodyti, kokios lyties atstovams masažai ir SPA procedūros bus atliekamos.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. 2016 m. rugpjūčio 23 d. UAB „Tantra Spa“ vadovas paaiškino, jog bendrovė užsiima masažų ir SPA procedūrų veikla, bendrovės klientai yra moterys, todėl personalą, kuris atlieka paslaugas bendrovėje, sudaro tik moterys. Pasak vadovo, bendrovė turėjo vyrų specialistų, tačiau buvo didelių nusiskundimų ir nesusipratimų iš moterų klienčių, kurios atsisakydavo darytis procedūras, kai pamatydavo specialistus vyrus. Kaip teigia bendrovės vadovas, administratorė, remdamasi bendrovės darbo patirtimi, nepasitarusi su vadovybe įdėjo darbo skelbimą, kuris pažeidžia įstatymus. Vadovas patikino, jog bendrovės administratorė įspėta ir pažadėjo, jog ateityje skelbimai bus dedami remiantis įstatymo nustatyta tvarka.

2. Atliekant tyrimą, nustatyta, kad interneto tinklalapyje www.darbo.lt UAB „Tantra Spa“ galiojančio darbo skelbimo, kuriuo siūlomas darbas masažuotojai, nėra.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar interneto tinklalapyje www.darbo.lt UAB „Tantra Spa“ paskelbtas darbo skelbimas, kuriuo siūlomas darbas masažuotojai, nėra diskriminacinio pobūdžio bei neprieštarauja Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 8 str. išdėstytoms nuostatomis, reglamentuojančioms diskriminuojančius skelbimus.

2. Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra lyginami keli žmonės, kurie skiriasi savo tapatybės, kitais požymiais, ir vertinama, ar tokiose pačiose, ar panašiose aplinkybėse jie traktuojami vienodai. Vertinant galimą diskriminaciją būtina nustatyti diskriminacijos pagrindą bei nustatyti, ar šiai santykių sričiai yra taikomas Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymas. Nagrinėjamu atveju atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu, t.y. nustatoma, ar darbo skelbimas, kuriuo siūlomas darbas moteriškos lyties atstovei, neturi požymių, atitinkančių privilegijų, pirmenybės ar pranašumo lyties pagrindu.

3. Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. liepos 5 d. direktyvos 2006/54/EB „Dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo“ 14 str. 1 d. a) p. nurodyta, jog nei viešame, nei privačiame sektoriuje, įskaitant viešąsias įstaigas, negali būti nei tiesioginės, nei netiesioginės diskriminacijos dėl lyties, įsidarbinant, savarankiškai įsidarbinant ar profesinėje srityje, įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas visoms veiklos rūšims ir visais profesinės karjeros etapais, įskaitant paaukštinimą.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 8 str. nurodo, jog skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėties, amžių (išskyrus įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus.

Nagrinėjamu atveju darbo skelbime buvo nurodyta, jog siūlomas darbas masažuotojai. Pagal Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 5(74) „Dėl pareigų, profesijų, mokslo laipsnių ir panašių pavadinimų“ pareigų, profesijų, teisinio statuso, rangų, titulų, mokslo laipsnių, pedagoginių mokslo vardų, kvalifikacinių laipsnių ir panašūs pavadinimai apibendrintai reiškiami vyriškos giminės daiktavardžiais. Pažymėtina, jog, nurodant pareigų pavadinimą moteriškos giminės daiktavardžiu, akcentuojamas darbas tik moterims, kadangi pagal minėtą nutarimą moterims apibūdinti pagal profesiją, teisinį statusą, rangą, titulą, mokslo laipsnį, pedagoginį mokslo vardą, kvalifikacinį laipsnį ir pan. vartojami moteriškosios giminės daiktavardžiai.

4. Lygių galimybių įstatymo 11 str. nustato, jog skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties, rasės, tautybės,

kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, išskyrus šio įstatymo 2 str. 7 d. nustatytus atvejus. Minėto įstatymo 2 str. 7 d. nurodoma, jog tiesioginė diskriminacija yra elgesys su asmeniu, kai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, viena iš kurių (7 p.) siejama su profesine veikla, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas. Sistemiskai aiškinant tiesioginės diskriminacijos išimtis, jas galima būtų taikyti tik tuomet, jei: 1) reikalavimai dėl lyties ir amžiaus būtų esminiai ir lemiami profesiniai reikalavimai, 2) toks tikslas būtų teisėtas, 3) reikalavimai būtų proporcingi. Darytina išvada, jog taikant minėtą išimtį turi būti aiškiai pagrįsta trijų kriterijų viseto sutaptis.

Minėtame darbo skelbime nurodyta: „Vilniaus senamiestyje įsikūręs spa salonas „Exotic Spa“ ieško merginos egzotiniams masažams ir spa procedūroms atlikti. Neturinčioms darbo patirties apmokome. Lankstus darbo grafikas. Reikalavimai/pageidavimai –atsakingumas, komunikabilumas, darbštumas, atkaklumas“ (skelbimo tekstas netaisytas). Masažuotojo veikla nėra reglamentuota jokiais specialiais įstatymais, kuriuose būtų numatyti reikalavimai šios profesijos atstovams, tačiau nurodyti reikalavimai nesudaro pagrindo teigti, jog asmens, užimančio masažuotojo pareigas, lytis yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas. Darytina išvada, jog darbo skelbimo, kuriuo siūlomas darbas masažuotojui, reikalavimas dėl lyties yra neteisėtas ir neproporcingas, todėl nėra jokių objektyvių priežasčių teigti, kad tik moteriškos lyties asmenys yra tinkami dirbti masažuotojo darbą. Toks lyties kriterijus nėra susijęs su jokiais kitais nurodytais reikalavimais kandidatui, bei negali būti pateisinamas jokiais teisėtais tikslais.

5. Konstatuotina, jog interneto tinklalapyje www.darbo.lt UAB „Tantra Spa“ darbo skelbimas, kuriuo siūlomas darbas masažuotojai, prieštarauja Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 8 str. bei Lygių galimybių įstatymo 11 str. išdėstytiems reikalavimams, nustatantiems draudimą skelbimuose priimti į darbą nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę lyties pagrindu. Tokiu skelbimu ribojamos galimybės vyrams užimti siūlomas pareigas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 24 str. 6 p. bei Lygių galimybių įstatymo 14 str. ir 15 str.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti UAB „Tantra Spa“ vadovą dėl padaryto pažeidimo.
2. Su sprendimu supažindinti VšĮ „Europos Žmogaus teisių fondas“ ir UAB „Tantra Spa“ vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Lobačevskytė